

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาของวิทยานิพนธ์

"คำว่า เงินสด" ในทางการบัญชีได้แก่ ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ เงินฝากธนาคารในบัญชีเดินสะพัด เงินฝากธนาคารที่อาจเบิกใช้ได้ทันที ตลอดจนตัวสัญญาใช้เงิน เช็คในมือ เช็คเดินทาง ธนาณัติ ตัวเงินของธนาคาร เช็ครธนาคาร หนังสือสำคัญที่ส่งจ่ายเงินสด และเงินรองจ่าย¹" และเงินสดยังมีความสัมพันธ์ที่ดีคือ สามารถแปรสภาพได้ง่ายโดยการนำไปซื้อของอื่น ๆ สะดวกในการชุกช้อน หรือโยกย้ายและธนบัตรทุกฉบับมีลักษณะเหมือนกันยากที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นของผู้ใด ดังนั้นธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีระบบบัญชีเงินสดที่ดี เพื่อควบคุมมิให้เกิดทางรั่วไหลของเงินสด ทั้งรับและจ่าย ซึ่งจะยังประโยชน์ให้ธุรกิจได้รับผลตอบแทนในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การทำเรือแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ มีหน่วยงานภายในองค์การเป็นจำนวนมาก ดำเนินงานการให้บริการขนถ่ายสินค้าขึ้น-ลงจากเรือเดินทะเลเพียงแห่งเดียว โดยมีพระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทยบังคับไว้ รายได้ส่วนใหญ่ได้จากค่าภาระต่าง ๆ ที่คิดจากสินค้า เรือสินค้าและค่าธรรมเนียมการให้บริการ ในปีหนึ่ง ๆ การทำเรือแห่งประเทศไทยมีรายได้จำนวนหลายร้อยล้านบาท เงินสดที่หมุนเวียนในการดำเนินงานจึงมีเป็นจำนวนมาก และลักษณะการดำเนินงานของการทำเรือฯ ยังมีลักษณะแตกต่างจากกิจการโดยทั่วไป โดยดำเนินการในการให้บริการความสะดวกปลอดภัยในการใช้ท่าเรือ การขุดลอกบำรุงรักษาร่องน้ำภายในอาณาบริเวณ การควบคุมปรับปรุงให้ความสะดวกปลอดภัยแก่กิจการท่าเรือ และการเดินเรือภายในอาณาบริเวณ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว การทำเรือฯ ได้รับค่าภาระและค่าธรรมเนียมบริการต่าง ๆ ในอัตราที่สมควร เพียงเพื่อใช้จ่ายในการปฏิบัติงานและพัฒนากิจการภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการทำเรือฯ เท่านั้นดังนั้นวิธีปฏิบัติทางด้านเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญ การศึกษาถึงวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้จะทำให้ทราบว่าผลการปฏิบัติดังกล่าวรัดกุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอ เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

¹ เต็มศักดิ์ กฤษณามระ, วิไล วีระปรีช ทฤษฎีการบัญชี (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, พ.ศ. 2516) หน้า 171

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติด้านระบบบัญชีเงินสดของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีรายได้ในการให้บริการด้านการขนส่งและขนถ่ายสินค้าทางทะเล และมีรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ว่ามีวิธีการอย่างไร
2. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่รัดกุม และมีประสิทธิภาพ เพื่อความก้าวหน้าของกิจการซึ่งจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อศึกษาถึงการนำหลักการทางบัญชีเพื่อการปฏิบัติงานทางด้านการเงิน ว่าจะนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือลัทธิฐาน

1. ศึกษาหลักการทางบัญชีเปรียบเทียบกับวิธีการที่องค์การใช้
2. ข้อจำกัดของสภาพการณ์ของแต่ละองค์การมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นการนำทฤษฎีทางด้านเงินสดมาใช้อาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร องค์การควร เลือกใช้วิธีที่ดีที่สุดเพื่อให้ระบบที่ใช้มีข้ออำนวยความสะดวกการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาจากหนังสือ ตำราทางวิชาการ และวิธีการทางด้านระบบบัญชีเงินสด ทั้งที่เป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติ
2. ศึกษาจากเอกสาร ได้แก่กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการควบคุมเงินสดของการท่าเรือแห่งประเทศไทย
3. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับรายการทางด้านเงินสด และเจ้าหน้าที่บริหารเพื่อศึกษานโยบาย
4. นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัญหา และเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาจะได้ประมวลวิธีปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานทางด้านเงินสดว่าถูกต้องตามหลักการทางบัญชีหรือไม่ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อประสิทธิภาพทางการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น